

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/18/2021
Identifikačné číslo spisu:	8118210469
Dátum vydania rozhodnutia:	25.02.2021
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2021:8118210469.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci starostlivosti súdu o mal. W. R., nar. XX.X.XXXX, bytom u matky, zastúpenú v konaní kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, dieťa rodičov: matky D. R., bytom C., B. XX, zastúpenej Mgr. Petrom Troščákom, advokátom so sídlom v Prešove, Hlavná 50 a otca D. R., bytom W. M. - D. M.X. XXX, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Fabian a Novosad s. r. o., so sídlom Masarykova 16, Prešov, o návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia v odvolacom konaní, vedenej na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 27P/234/2018, o dovolaní otca proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo 14. júla 2020 sp. zn. 24CoPno/2/2020, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) konajúci o odvolaniach rodičov proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 27P/234/2018-236 zo dňa 28.1.2020 vo veci samej, zamietol návrh na nariadenie neodkladného opatrenia podaný otcom, ktorým žiadal, aby súd znížil jeho vyživovaciu povinnosť k maloletej W.D. na sumu 100,- eur mesačne až do právoplatného rozhodnutia vo veci samej. V odôvodnení poukázal na ustanovenia §§ 362, 366 CMP, z ktorých mu vyplynulo, že neodkladné opatrenie v odvolacom konaní môže nariadiť odvolací súd v prípade, že sú ohrozené pomery maloletého dieťaťa a je potrebné súdom tieto pomery upraviť. V danom prípade nebolo zistené žiadne ohrozenie záujmu maloletého, keď neodkladné opatrenie chráni ohrozený záujem maloletého dieťaťa a nie jeho rodiča. Nespokojnosť rodiča s rozhodnutím súdu prvej inštancie nie je dôvodom na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom zákonodarcu nemá na mysli nariadením neodkladného opatrenia počas dovolacieho konania preklenúť obdobie, pokiaľ bude o odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie rozhodnuté. Ustanovenie § 362 CMP predstavuje výnimku zo všeobecnej konštrukcie kreovanej v sporovom konaní, že o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhoduje súd prvej inštancie. Z hľadiska účelu, ktorý plní neodkladné opatrenie v rézii CMP, sa vyžaduje za istých okolností potreba rýchlej a okamžitej ochrany, keď aj odvolací súd môže sám rozhodnúť o návrhu na nariadenie

neodkladného opatrenia, alebo takéto neodkladné opatrenie sám nariadiť, ak dospeje k záveru, že sú splnené podmienky pre jeho nariadenie v konaniach, ktoré možno začať aj bez návrhu. Výužitie predmetného ustanovenia odvolacím súdom by z hľadiska aplikácie malo prichádzať do úvahy len ako posledné možné riešenie. Rovnako prísne by mal súd hodnotiť aj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, pokiaľ je podaný v štádiu odvolacieho konania. Ak má otec za to, že nastali skutočnosti, ktoré z hľadiska hmotného práva môžu znamenať obmedzenie jeho vyživovacej povinnosti k maloletému, môže sa zmeny úpravy tohto právneho vzťahu domáhať od času, kedy k zmene pomerov došlo, avšak iba postupom zákonom predvídaným, teda zmenou tohto rozsudku v riadnom odvolacom konaní.

2. Proti predmetnému uzneseniu odvolacieho súdu podal otec (ďalej v texte aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odôvodnil tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP. Navyiac napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Dovolateľ mal za to, že poučenie o opravnom prostriedku uvedené v uznesení je nesprávne, a teda proti predmetnému uzneseniu je prípustné dovolanie. V tejto súvislosti poukázal na zásadu dvojínštancnosti konania. V súvislosti s nesprávnym právnym posúdením uviedol, že nariadením neodkladného opatrenia v zmysle návrhu otca by v žiadnom prípade nedošlo k rozporu so zmyslom a účelom neodkladných opatrení vo veciach výživného podľa ustanovenia § 366 CMP.

3. Matka ani kolízny opatrovník sa k dovolaniu nevyjadrili.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je procesne prípustné.

5. Z obsahu dovolania vyplýva, že otec vyvodil jeho prípustnosť z ust. § 420 písm. f/ CSP argumentujúc tým, že odvolací súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovali jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6. V zmysle ust. § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP:

7. Podľa ust. § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v ust. § 420 písm. a/ až f/ CSP. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/236/2016 (publikovanom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 19/2017) uviedol, že základným a spoločným znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je prípustné dovolanie podľa ust. § 420 CSP, je to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ust. § 420 CSP, dovolací súd prednostne skúma, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti v dovolaní tvrdenej procesnej vady v zmysle ust. § 420 písm. a/ až f/ CSP pristúpi dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení. Z uvedeného je zrejmé, že ak je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle ust. § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či k namietanej procesnej vade došlo alebo nie.

8. Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného po skončení konania (pri splnení podmienok § 325 ods. 1 CSP).

Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu.

9. V predmetnej veci však nejde ani o jeden z vymenovaných prípadov. Rozhodnutie odvolacieho súdu napadnuté dovolaním otca nie je rozhodnutím vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, pretože v predmetnej veci beží riadne konanie starostlivosti o maloletého, dokonca je už vo fáze odvolacieho konania, a teda rozhodnutie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nekonzumuje vec samu. Dovolanie preto v zmysle § 420 písm. f/ CSP prípustné nie je.

10. Pokiaľ otec namietal porušenie princípu dvojínštancnosti konania poučením napadnutého rozhodnutia, dovolací súd pre úplnosť, bez ohľadu na jednoznačnosť právnej úpravy a z nej vychádzajúcich predchádzajúcich bodov tohto uznesenia, považuje tieto tvrdenia za neopodstatnené. V prvom rade je pomerne neštandardné, keď v zmysle dovolania tento dôvod dovolania smeruje vlastne len proti poučeniu napadnutého rozhodnutia, pričom odôvodnenie a výrok necháva bez povšimnutia.

11. Dvojínštancnosť konania je zásada procesného práva, ktorej použitie nie je absolútne, je potrebné ju vykladať vždy v kontexte existujúcej právnej úpravy. V žiadnom prípade nemožno vyvodiť záver, že predpokladá preskúmateľnosť každého rozhodnutia v civilnom procese odvolacím súdom. Samotný civilný sporový poriadok umožňuje všeobecnú prípustnosť odvolania iba voči rozsudkom, pri uzneseniach je prípustné iba pokiaľ to zákon pripúšťa (pozri § 355 CSP). Napadnuté rozhodnutie však v žiadnom prípade nenapĺňa znaky prvostupňového rozhodnutia, je riadnym rozhodnutím (nemeritórnym) odvolacieho súdu, v priebehu odvolacieho konania vo veci samej. S poukazom na § 2 ods. 1 CMP predstavuje § 362 CMP výnimku z tejto všeobecnej konštrukcie kreovanej v sporovom konaní. Ako správne uvádza odvolací súd, ide o výnimočný inštitút, keď je potreba rýchlej a okamžitej ochrany, navyše v záujme maloletého a nie rodiča. Výužitie predmetného ustanovenia odvolacím súdom by z hľadiska aplikácie malo prichádzať do úvahy len ako ultima ratio, t. j. ako posledné možné riešenie. Vždy však ide o rozhodnutie odvolacieho súdu, pričom je potrebné zdôrazniť výnimočnosť použitia tohto inštitútu, ktorý je ale bezpochyby jednoznačne inštitútom zákonným. Na veci nič nemení, že vo veci nie je vydané rozhodnutie súdu prvej inštancie. Je úplným základom procesného práva a logiky konania, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je možné podať ďalšie odvolanie. Pokiaľ by malo byť cieľom účastníka konania zjavne neopodstatnenými podaniami a opravnými prostriedkami oddiaľovať meritórne rozhodnutie, nevyzeralo by to inak.

12. Namietané nesprávne právne posúdenie by mohlo signalizovať, že dovolateľ poukazuje aj na prípustnosť dovolania podľa ustanovenia § 421 CSP. Neuvedol však žiaden z relevantných dôvodov prípustnosti v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP. Dovolanie by však nemohlo byť prípustné ani tak, pretože sa nejedná ani o rozhodnutie, ktorým bolo potvrdené alebo zmenené rozhodnutie súdu prvej inštancie. „Opatrnosť“ zákonodarcu, pokiaľ ide o preskúmavanie rozhodnutí o návrhoch na neodkladné opatrenie v dovolacom konaní, vyplýva taktiež aj z ustanovenia § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. d/ CSP.

13. Vzhľadom na to, že prípustnosť dovolania otca z § 420 písm. f/ CSP nevyplýva a ani inak ju nie je možné vyvodiť, napadnuté rozhodnutie nie je spôsobilým predmetom dovolacieho konania, dovolací súd bez toho, aby uskutočnil dovolací meritórny prieskum, dovolanie otca ako procesne neprípustné odmietol (§ 447 písm. c/ CSP).

14. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok